

אשתו של לוט מהו שתטמא א"ל מת מטמא ואין נ"מ מטמא (נדה ע, ב). בן שונמית מהו שיטמא א"ל מ"מ ואין חי מטמא מתים לעת"ל צריכין הזאה ג' וד' או אין צריכין א"ל לכשיחיו נחכם להם א"ד לכשיבוא מ"ר עמהם.

ובתוס' דבן השנו' פשיטא לי' דא"צ הזאה ורק מתים משום שנא' וזרקתי עליכם. וצ"ל טעם החילוק כן צ"ל הקושיא שהובאה בשם ראשונים מפני מה לא לבן הצרפית דקדם לבן השונמית. גם צ"ל אחר המענה הא' דמת דוקא מטמא למה שאלו אבן השונמית. ועוד כמה דיוקים.

ויל"פ: לטומאת המת צ"ל ב' תנאים: סילוק הנשמה וכמשנה פ"ק דאהלות המת אינו מטמא עד שתצא נפשו. ודוקא נשמת הגוף ולא אבר פרטי. שלכן כמה חילוקים בין טומאת המת וטומאת אבר מן החי (עדיות פ"ו) ושמירת מציאות הגוף אף שנשתנה הצורה וכמו בשר שנימוח ונעשה ליחה שמתמא או עצמות שהרקיבו וכדאיתא בנזיר (מט ושם) וכן תמצית הדם צללתא דדמא (זבחים עט. חולין פז) ואפילו נשרף אם לא נתבלבלה צורתו. אבל נשרף עד שנתבלבלה צורתו או שנפרך ונעשה כקמח טהור (נדה כז, ב. נה, א) — ואולי י"ל החילוק שאז עדיין דומיא דעצם ודם משא"כ בנתבלבלה —

והנה נציב מלח הוא ענין נסיי וכדאיתא בברכות (נד, ב הרואה קי"ס ויד משה) ובנס יל"פ בב' אופנים: דצ"ל עשיית הנס כל משך זמן היותו. וכמו בהסדרה דנהפכו המים לדם הנה בכל רגע ורגע ממשך המכה הי' נעשה הנס דהפיכת המים לדם או להיפך דברגע הא' נהפכו המים לדם ומשם ואילך ה"ה מים בטבע ואדרבה צריך נס ע"ד הראשון, להפוך המים לדם. — והנה לא עביד קוב"ה ניסא למגנא אם אפשר בלאה"כ. וא"כ הנ"ל תלוי בבירור הדבר מה קשה יותר השנות דבר קל כ"פ או עשיית דבר קשה פ"א. והוא ע"ד האיבעייא בשבת ר"פ מפנין למעוטי במשוי עדיף או בהליכה. והנה שם אפשטי דמעוטי בהליכה עדיף אבל בתוס' שם מפרש דה"מ כשאין טרחא ביותר או שא"צ לשנות המנהג וא"כ בנדו"ד עדיין ספק הוא.

וזהו שאלת אנשי אלכסנדריא סילוק נשמה הי' כאן אבל ספק אם בכל רגע ורגע נהפכת לנציב מלח מפני דאין עושין נס למגנא לשנות בעיקרו הרי מטעם זה גופא י"ל דלא נשתנה עצם מציאות גופה ורק כפי

המוכרח כדי שיהי' ענשה מדה כנגד מדה דחטאה במלח ולכן לקתה במלח () אבל כל שאר תכונות גוף אדם יש לה ועדמש"כ בחדא"ג החומר הא' ובמילא גם מטמאת או לא.

דוגמא לדבר פסק בטומאת אוכלין פ"י דמי רגלי בהמה אין מכשירין והוא מתוספתא סוף מכשירין. אבל בבכורות ז' וברמב"ם הל' מא"ס פ"ד ה"כ דמותרים דמיא עול מיא נפוק. וע"כ צ"ל שע"י הכניסה בגוף הבהמה ניטלה מהן התכונה המחלקת בין מים ומי פרות. אבל אין נעשים עדיין כגוף הבהמה כמו חלבה.

וענה ר"י דאיך שיהי' בירור ב' האופנים בנס אינו נוגע לנדוד' — ולכן נק' דברי בורות — כי מת — מה שהוא בגדר מיתה — מטמא והיינו חי ומדבר אבל נציב מלח — דומם וצומח כמש"כ בסו"ס ע"ח היינו שהנס הי' בהשינוי לסוג שאין שייך בו מיתה — במילא אינו מטמא.

ושאלתם הב': בבן השונמית ששם השאלה דסילוק הנשמה אינו ע"ד הרגיל — משא"כ שאלה הא' הספק מפני שמיתת הגוף אינו ע"ד הרגיל. — והוא כי בקרא ב' סיפורים דומים ע"ד בן הצרפית ובן השונמית ומחלק בקרא כי בא' בקש אלי' שתשוב נפש הילד אליו וא"כ פשיטא שאינו מטמא עכשיו כיון שהנשמה והגוף כמו שהיו בלידתו. אבל בבן השונמית מסופר ששם פיו על פיו ויגהר עליו וגו' ולא שהשיב לו נפשו הקודמת וא"כ מקום לספק כי שייכות סילוק הנשמה לענין הטומאה י"ל בב' אופנים: אם רגע סילוק הנשמה פועל הטומאה על כל משך הזמן שתהי' נשמרת שלדת המת או שסילוק הנשמה גורם מצב גוף כזה שהוא מטמא וא"כ בבן השונמית שנפסק מצב זה — מאיזה סבה שיהי' — שוב אינו מטמא.

דוגמא לדבר: כסה הדם וצריך קרא מיוחד שחייב כרת ולולא זאת בטל ממנו דין הכשר אף שאח"כ נתגלה ואז הדין שא"צ לכסותו. עוד דוגמא: מל ואח"כ נמשך ערלתו שמדין תורה א"צ למולו עוה"פ ואוכל בתרומה וכיו"ב (יבמות ע, ב). כי הרגע דמילא

והשיב ר"י שאיך שנפרש אין נפ"מ — ולכן נק' דברי בורות כי מת מטמא אבל לא נתבלבלה צורתו, ואין לך בלבול צורה יותר מזה כשהוא חי.

ושאלתם הג': — ולא שאלו אבן השונמית בפשיטות ולא זכיתו להבין קושית התוס' זו — כי לא שאלו אלא בהנוגע לפועל עתה או לעתיד אבל אם בן השונמית הי' צריך הזאה בזמנו אז למאי נפ"מ —

מתים דלעת"ל שבב' הענינים אינו ע"ד הרגיל כי אז יהי' המחזיר נשמות הקודמות לגופים הקודמים וא"כ אף דפשיטא דאינם מטמאים דאין חי מטמא אבל כיון דאין כאן פנים חדשות כלל — משא"כ בבן השונמית שהייתה נשמה חדשה ולכן איתא בספרי זוטא הובא ביל"ש חוקת וכנראה זהו מקור פס"ד התוס' שאין צריך הזאה — א"כ צ"ל נזקק להזאה מפני שנגע במת. ואף דשעה אחת קודם תחה"מ נעשים אפילו הצדיקים עפר (שבת ס"פ שואל) הרי מת שנרקב ג"כ מטמא.

וא"ל ר"י שזהו דברי בורות דממנ"פ מפ"מ אין שואלים אבן השונמית מפני דאין נפ"מ עתה ומאי דהוי הוי הנה גם בזה אין נפ"מ עתה כי כשיבואו נחכם להן.

